

Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring

Kunnskapsdepartementet

postmottak@kd.dep.no

Oslo 31.01.11

NAFOs hørings svar på NOU 2010:8 *Med forskertrang og lekelyst. Systematisk pedagogisk tilbud til alle førskolebarn.*

Det vises til Kunnskapsdepartementets høringsbrev av 29.10.10., ref 201004890.

Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO) har følgende kommentarer til NOU 2010:8.

Om begrepet "alle barn"

Utvalget argumenterer innledningsvis for å bruke "alle barn" som begrep for sin forståelse av barn i barnehagen. Dette skal inkludere førskolebarn fra 1-5 år. Utvalget presiserer at de ikke vil trekke frem enkeltgrupper, og at flerspråklige barn, samiske barn, barn med lærevansker, barn med utviklings- og funksjonshemninger og barn med sosio-emosjonelle vansker er inkludert i denne forståelsen av barn. NAFO mener at det i utgangspunktet er positivt å ikke dele barn inn i grupper der det ikke er hensiktsmessig, men har også betenkeligheter mot denne begrepsbruken. Dette vil vi utdype nedenfor.

Kapittel 2.2.2.1 *Barn som ikke deltar i lek*

I dette kapittelet henvises det til dansk forskning fra Palludan (2005) og Gulløv og Bundgaard (2008). Utvalget skriver at forskningen viser at barnehagen kan være godt tilrettelagt for noen barn, samtidig som den oppleves ekskluderende for andre. Relasjonen mellom personalet og barna i barnehagen kan bidra til å produsere/reprodusere ulikhet. Barn som har en sosiokulturell bakgrunn som likner personalets, får større muligheter for medvirkning og muligheter for læring i barnehagen. Palludan mener at dette kan bidra til å hindre sosial utjevning i samfunnet.

Utvalget nevner ikke at Palludans (2005) forskning viser at det er barn med etnisk minoritetsbakgrunn som i møte med pedagogene blir posisjonert og posisjonerer seg selv som underordnede og undervisningsorienterte, og slik får mindre muligheter for medvirkning og læring i barnehagen enn etnisk danske barn. Det blir heller ikke omtalt at det er barn med etnisk minoritetsbakgrunn som har væremåter som gjør at de ikke møtes med anerkjennelse på samme måte som etnisk danske barn.

Også Gulløv og Bundgaard (2008) fremhever at det å gå i barnehage ikke nødvendigvis fører til at sosiale forskjeller utjevnes. Utgangspunktet for Gulløv og Bundgaard er å se på om det skjer en reell integrasjon mellom barna i barnegrupper der barn har ulik sosial og kulturell bakgrunn. Deres forskning viser hvordan det er kunnskaper og erfaringer blant barn med minoritetsbakgrunn som ofte ikke blir synlig og anerkjent i barnehagen.

Utvalget skriver utdypende om forskningen, men unngår konsekvent å synliggjøre at det er barn med minoritetsbakgrunn som erfarer at de ikke inkluderes i de dominerende relasjoner og aktiviteter, og at de som en konsekvens av dette foretrekker hverandres selskap – på tvers av religiøse, etniske og språklige forskjeller. Forskerne mener at disse erfaringene kan påvirke disse barnas tilgang til vennskap og pedagogiske aktiviteter framover. Vi mener at mangelen på synliggjøring er uheldig og kan bidra til å underkommunisere innsikt og forståelse for barn med minoritetsbakgrunn sine muligheter for læring, utvikling og trivsel i barnehagen. Begrepet "alle barn" blir dermed problematisk når det bidrar til slik underkommunisering. NOU 2010:7 *Mestring og mangfold* (2010) løfter fram barnehagesektorens behov for økt kompetanse knyttet til flerspråklighet og flerkulturell pedagogikk. Sett i lys av dette stiller vi spørsmål til om en underkommunisering av minoritetsspråklige barns muligheter og rettigheter til likeverdig opplæring kan bidra til å opprettholde de skjevhetene som i dag eksisterer. NAFO mener derfor at det pedagogiske tilbudet til barn med minoritetsspråklig bakgrunn i barnehagen burde kommet tydeligere fram i utredningen.

Kapittel 12 Utvalgets anbefalinger

NAFO slutter seg til utvalgets anbefalinger, men har noen merknader:

12.3 Organisering av tilbudet

Utvalgets anbefalinger støttes, men NAFO vil gjerne understreke betydningen av åpne barnehager som nettverksskapende og som en arena for veiledning og samtale med foreldre. Dette er særlig viktig for foreldre som er nyankomne til landet og som dermed har lite kjennskap til innholdet i den ordinære norske barnehagen. (Hatlem i NOU 2010:7, s. 120) I tråd med anbefalingene i NOU 2010:7 foreslår NAFO følgende tillegg: Alle kommuner bør være forpliktet til å gi et tilbud om åpne barnehager.

12.4 Barnehagens innhold og oppgaver

NAFO støtter tiltakene, men har følgende tilføyelse:

Føringene i Rammeplanen (2006) må tydeligere ivareta sammensatte barnegruppers behov; jf diskusjonen over om begrepet om "alle barn" og ulike barns muligheter for deltakelse i sosiale samspill med voksne og andre barn og muligheter for læring.

12.5 Personalet i barnehagen

NAFO støtter tiltakene, men har følgende tilføyelse:

Personalet må gjenspeile mangfoldet i barnehagen, og ha ulike kunnskaper og erfaringer for å kunne sikre et godt utviklings- og læringsmiljø for alle barn, jf Palludan (2005) og Gulløv og Bundgaard (2008). Pedagoger og assistenter med ulike språklige og kulturelle kunnskaper og erfaringer bør rekrutteres til arbeid i barnehagen.

12.8 Kunnskap om barnehagens betydning

NAFO støtter tiltakene, men har følgende tilføyelse:

Utvalget foreslår at det igangsettes kontrollerte evalueringsstudier for finne ut hvordan barnehager med ulike kjennetegn påvirker barn med ulike forutsetninger og kjennetegn. Danske studier (Tireli, Palludan og Bundgaard og Gulløv) har pekt på hvordan faktorer som sosial klasse og minoritetsbakgrunn kan bidra til at barn marginaliseres og i mindre grad tar del i barnehagens formelle og uformelle læringsarenaer. Disse studiene konkluderer med at barnehagen ikke nødvendigvis bidrar til sosial utjevning og likeverdig opplæring. NAFO mener at det er behov for evalueringsstudier og forskning med dette fokuset også i norske barnehager.

Med hilsen
An-Magritt Hauge
senterleder